

Is een IT-Deltaplan niet een beetje overdreven?

Frank Boterenbrood (8 maart 2020)

De watersnoodramp

Toen de dijken doorbraken tijdens de Sint-Ignatiusvloed in de nacht van 31 januari 1953, was eindelijk duidelijk dat Nederland kampte met een groot probleem. Onze bescherming tegen het zeewater tijdens heftige stormen was stomweg niet opgewassen tegen de beukende kracht van het water. Hoe verschrikkelijk de ramp ook was, werden toen gelukkig niet alleen de dijken doorbroken, ook de zelfgenoegzaamheid binnen het Nederlandse bestuur op dit punt kwam tot een einde. Deze ramp maakte de weg vrij voor de inrichting van één van de grootste prestaties in de Nederlandse geschiedenis: de deltawerken.

De te verwachten IT-ramp

Op dit moment worstelt de Nederlandse overheid in de digitale werkelijkheid met soortgelijke problemen. Honderden, misschien wel duizenden IT-infrastructuren onder beheer van diverse overheidsinstanties worden met man en macht operationeel gehouden. Inmiddels is daardoor een kwetsbaarheid ontstaan die zijn weerga niet kent.

De Nederlandse samenleving is in de loop van enkele decennia geheel afhankelijk geworden van haar digitale infrastructuur, waartoe vooral ook kwetsbare gegevens en processen van de samenleving, zoals haar totale financiële huishouding, ziektebeeld, transport & logistiek en waterbeheer behoren.

Onze IT-infrastructuur

Deze infrastructuur is kwetsbaar en is dan ook nu al permanent doelwit van aanvallen uit het buitenland. Er is niet voor niets onlangs een nieuw defensieonderdeel opgericht: het Defensie Cyber Commando.

Dit Defensie Cyber Commando staat echter met lege handen als de huidige IT-situatie binnen de Nederlandse overheid, namelijk het onoverzichtelijke landschap van duizenden deeloplossingen die een lappendeken van matig functionerende oplossingen oplevert, niet integraal wordt herzien.

Het wachten is op het ongepland opengaan van de Volkerak-Sluizen tijdens een vliegende zuidwesterstorm, het uitvallen van zorgsystemen tijdens een pandemie of het wegvallen van communicatie tijdens een omvangrijke ramp.

De noodzaak

Naast de kwetsbaarheid van de Nederlandse IT-huishouding, is deze niet langer beheersbaar. We hebben in de Tweede Kamer de kosten van het UWV en de prestaties van de Belastingdienst meermalen de revue zien passeren. Er is een probleem, en dat probleem moet worden aangepakt.

Nederland verdient beter.

Is er een noodzaak voor een IT-Deltaplan? Zeker!

Een korte blik op de miljardenverslindende projecten bij UWV met matige uitkomst en de rampzalige manier waarop de belastingdienst met haar verantwoordelijkheden omgaat, zou toch suggereren dat er een noodzaak is. Toch lijkt deze noodzaak niet

gevoeld te worden. We halen onze schouders op en gaan verder met de orde van de dag. De watersnood leert ons dat er een ramp nodig is om in beweging te komen. Tot op heden heeft deze kennelijk nog niet plaatsgevonden.

Ten slotte

Een IT-Deltaplan voor de overheid is een nuttig initiatief!

Begin van een serieuze oplossing van het IT-probleem bij de overheid is dan ook dat de politiek (nu Mark Rutte als MP en zijn kabinet) beamen dat er daadwerkelijke IT-problemen zijn die met de allerhoogste spoed dienen te worden opgelost. Alleen een radicale verandering zal een oplossing kunnen bieden.

Er waren verschillende redenen waarom het deltaplan in Zeeland een succes is geworden.

- Er was een absolute noodzaak, aangetoond door een rampzalige watersnood.
- Het Deltaplan was ingezet en bestuurd door de beste ingenieurs die ons land te bieden had.

Een Deltaplan voor de IT zou vervolgens vooral een ingenieursaangelegenheid moeten worden. Het heeft er wat mij betreft te veel de schijn van dat managementlagen in organisaties alle hoop op een goede uitkomst weten te frustreren. (<https://neweconomics.org/2009/12/a-bit-rich>).

Laat nu de professionals maar weer aan het woord.

Ik denk dat eerst nog een urgentie gevestigd moet worden. Misschien een mini-docu of mini-dramaserie op TV zoals "als de dijken breken" van de EO onlangs, waarbij de IT catastrofaal faalt door een aanval vanuit Noord-Korea oid.

Dat IT geld kost, interesseert kennelijk niemand iets. Als de haven van Rotterdam kopje onder dreigt te gaan, zou de realiteit misschien wat meer indalen.